

Funkcionálne programovanie 4

Peter Borovanský, KAI, I-18,
borovan(a)ii.fmph.uniba.sk

- lenivé výpočty (lazy vs. eager evaluation strategy)
- nekonečné množiny/postupnosti

Kto chce pokračovať, je vítaný

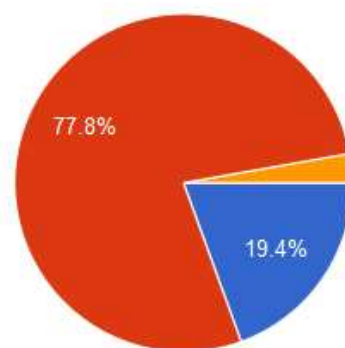
<http://dai.fmph.uniba.sk/courses/FPRO/>

Anketa

(slová dĺžky k nad abecedou {A,B,C,D,E,F})

To riešenie

36 responses

- je ako moje by bolo...
- dá sa pochopiť...
- ťažko...

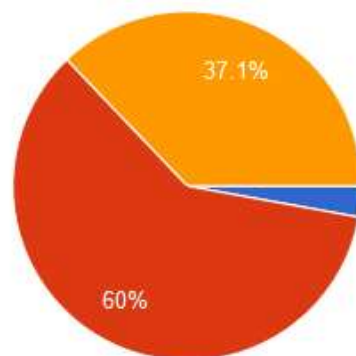
```
def words(k, current = ''):
    if len(current) == k:
        return [current]
    result = []
    for ch in 'ABCDEF':
        result += words(k, current + ch)
    return result
print(words(3))
```

Anketa

(list comprehension)

Toto riešenie

35 responses

- je ako moje by bolo...
- dá sa pochopiť
- ťažko

```
def words(len):  
    if len == 0:  
        return []  
    else:  
        return [ ch+slovo  
                  for slovo in words(len-1)  
                  for ch in 'ABCDEF']  
print(words(3))
```

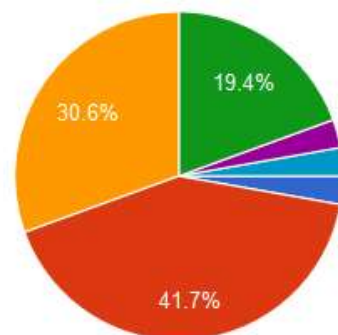
Anketa

(generátor)

Toto riešenie

36 responses

```
def words(len):  
    if len == 0:  
        return []  
    else:  
        return [ ch+slovo  
                  for slovo in words(len-1)  
                  for ch in 'ABCDEF']  
  
print(words(3))
```


- je ako moje by bolo...
- dá sa pochopiť...
- ťažko...
- veď je to rovnaké, ako druhé...
- je rovnaké ako to predým okrem toho, že to vyíše do stĺpca a nie do riadku
- :D

```
def words(len):  
    if len == 0:  
        return []  
    else:  
        return (ch+slovo  
                for slovo in words(len-1)  
                for ch in 'ABCDEF')  
  
for m in words(3):  
    print(m)
```


O čom boli generátory ?

```
def words(len):  
    if len == 0:  
        return []  
    else:  
        return [ ch+slovo  
                  for slovo in words(len-1)  
                  for ch in 'ABCDEF']  
  
print(words(3))
```

a čo toto...
print(words(8))

```
def words(len):  
    if len == 0:  
        return []  
    else:  
        return (ch+slovo  
                for slovo in words(len-1)  
                for ch in 'ABCDEF')  
  
for m in words(3):  
    print(m)
```

```
for m in words(8):  
    print(m)
```


Variácie na variácie

- **Klauzálna definícia:**

~~slova 0 = []~~

slova 0 = [[]] -- to isté ako slova 0 = [" "]

slova k = [ch:w | w <- slova (k-1), ch <- "ABCDEF"]

- **Aritmetický pattern** už nie je podporovaný:

slova ~~(k+1)~~ = [ch:w | w <- slova k, ch <- "ABCDEF"]

- **Guards** alias bachari, či strážci:

slova k | **k == 0** = [[]]

slova | **otherwise** = [ch:w | w <- slova (k-1), ch <- "ABCDEF"]

- **where** patrí klauzule a nie je to výraz:

slova k | k == 0 = [[]]

slova | otherwise = [ch:w | w <- ws, ch <- "ABCDEF"]

where ws = slova (k-1)

Slová dĺžky najviac k

module Slova where

import Data.List -- **pozrite si, koľko užitočných funkcií obsahuje**

slova :: Int -> [String]

slova 0 = [[]]

slova k = [ch:w | w <- slova (k-1), ch <- "ABCDEF"]

slova' :: Int -> [String]

slova' 0 = [[]]

slova' k = slova' (k-1) ++ [ch:w | w <- slova' (k-1), ch <- "ABCDEF"]

$O(n^2)$. The nub function removes duplicates. The name nub means 'essence'.

koľko je $1+6+36+\dots+6^k$ (počet slov dĺžky najviac k) ?

[1,7,43,259,1555,9331,55987,335923,2015539,12093235,72559411, ...]

where:

slova" k = ws ++ [ch:w | w <- **ws**, ch <- "ABCDEF"] **where ws** = slova" (k-1)

let:

slova"" k = **let** ws = slova"" (k-1) **in** ws ++ [ch:w | w <- ws, ch <- "ABCDEF"]

length \$ slova 3 = 216

length \$ slova' 2 = 49 != 1+6+36 = 43
slova' 2 =
["", "A", "B", "C", "D", "E", "F", "A", "B", "C", "D",
DA", "EA", "FA", "AB", "BB", "CB", "DB", "EB",
EC", "FC", "AD", "BD", "CD", "DD", "ED", "FE",
FE", "FE", "AF", "BF", "CF", "DF", "EF", "FF"]

length \$ nub \$ slova' 2 = 43

Slová dĺžky najviac k

[1,7,43,259,1555,9331,55987,335923,2015539,12093235,72559411, ...]

*Slova> length \$ nub \$ slova" 5	9331	(1.25 secs, 5,044,680 bytes)
*Slova> length \$ nub \$ slova" 6	55987	(39.98 secs, 33,990,296 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 5	9331	(0.01 secs, 2,933,344 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 6	55987	(0.03 secs, 17,267,680 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 7	335923	(0.13 secs, 103,265,176 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 8	2015539	(0.82 secs, 619,244,920 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 9	12093235	(4.55 secs, 3,715,116,024 bytes)
*Slova> length \$ slovaDlzkynajviac 10	72559411	(27.21 secs, 22,290,328,280 bytes)

Koncept generátorov

- sa v rôznych jazykoch volá a programuje rôzne
- ale v zásade ide o koncept mať časť výsledku a spôsob ako pokračovať vo výpočte
- Continuations (Lisp, C#, ...)
<https://en.wikipedia.org/wiki/Continuation>
- generator (Python, Rust ...)
- Flow (Kotlin)
- laziness (Haskell)

Nekonečno – výhoda lenivých

lenivý (lazy) výpočet vyhodnocuje len tie výrazy:

- ktorých hodnotu naozaj treba pre ďalší výpočet,
- a navyše len raz, ak sa výrazy opakujú.

- $\text{foo } 0 \ x = 0$
 $\text{foo } (n+1) \ x = 1+x$

```
Main> foo 0 (5 `div` 0)
0
Main> foo 1 (5 `div` 0)
Program error: divide by zero
```

- $\text{ones} = 1 : \text{ones}$
- $\text{cycle} :: [a] \rightarrow [a]$
 $\text{ones}' = \text{cycle } [1]$

```
Main> ones
[1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,1,
```

- $\text{goo } 0 \ _ = 0$
 $\text{goo } (n+1) \ x = \text{length } x$

```
Main> goo 0 ones
0
Main> goo 1 ones
{Interrupted!}
```


Nekonečné postupnosti

- `numsFrom n` `= n : numsFrom (n+1)`

```
Main>numsFrom 2  
[2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,
```

- `squares` `= map (^2) (numsFrom 0)`

```
Main> take 10 squares  
[0,1,4,9,16,25,36,49,64,81]
```

- `fibonacci` `:: Integer -> Integer -> [Integer]`
`fibonacci a b = a : (fibonacci b (a+b))`

```
Main> take 10 (fibonacci 1 1)  
[1,1,2,3,5,8,13,21,34,55]
```

```
Main> (fibonacci 1 1)!!15  
987
```

take	:: Int -> [a] -> [a]
take n _ n <= 0	= []
take _ []	= []
take n (x:xs)	= x : take (n-1) xs

Ako to funguje ?

- čo sa počíta, keď zadáme fibonacci 1 1
nič (začne sa to počítať, až keď výsledok chcete použiť, či zobrazit')
- a čo, keď head (fibonacci 1 1)
head (x:_) = x
fibonacci 1 1 = 1:(fibonacci 1 (1+1)) -- viac nemusím počítať
teda,
head (1:(fibonacci 1 (1+1))) = 1
- take 3 (fibonacci 1 1)
take 3 1:(fibonacci 1 (1+1))=
1:take (3-1) (fibonacci 1 (1+1)) =
1:take 2 (1:fibonacci (1+1) (1+(1+1))) =
1:1:take 1 (fibonacci (1+1) (1+(1+1))) =
1:1:take 1 ((1+1):fibonacci (1+(1+1)) ((1+1)+(1+(1+1)))) =
1:1:(1+1):take 0 (fibonacci (1+(1+1)) ((1+1)+(1+(1+1)))) =
1:1:(1+1):[] = 1:1:2

Operácie nad 'nekonečnom'

- `mocniny2 = 1:[2^x | x <- [1..]]`
`mocniny3 = 1:[3*x | x <- mocniny3]`

```
Main> take 7 mocniny2  
[1,2,4,8,16,32,64]
```

```
Main> take 7 mocniny3  
[1,3,9,27,81,243,729]
```

```
Main> take 7 mp  
[1,2,3,4,8,9,16]
```

- `mp = tail (merge mocniny2 mocniny3)`

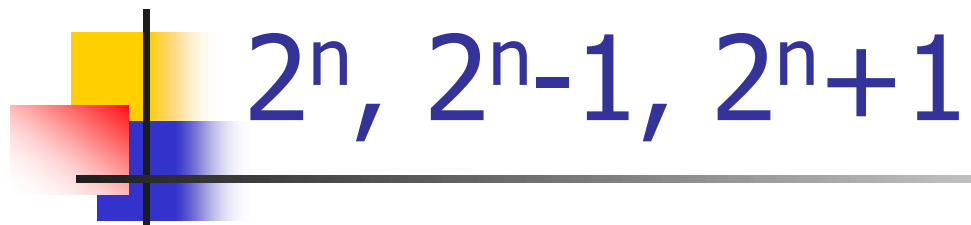
- `merge [] x = x`
`merge x [] = x`

čo ak by tu bol `append` ???

`merge z1@(a:b) z2@(c:d) = if a < c then a:(merge b z2)`
`else c:(merge z1 d)`

- `take 7 mp`

<code>take</code>	<code>:: Int -> [a] -> [a]</code>
<code>take n _ n <= 0</code>	<code>= []</code>
<code>take _ []</code>	<code>= []</code>
<code>take n (x:xs)</code>	<code>= x : take (n-1) xs</code>

$2^n, 2^n-1, 2^n+1$

```
dveNaNtu           = map (2^) [1..]
dveNaNtuMinusJedna = map (+(-1)) dveNaNtu
dveNaNtuMinusJedna' = 1:[2*x+1 | x <- dveNaNtuMinusJedna']
                                     [1,3,7,15,31,63,127,255,511,1023]
dveNaNtuPlusJedna   = map (+2) dveNaNtuMinusJedna
                                     [3,5,9,17,33,65,129,257,513,1025]
dveNaNtuMinusPlusJedna = map2 (+) dveNaNtuMinusJedna dveNaNtuPlusJedna
                                     [4,8,16,32,64,128,256,512,1024,2048]
map2 f [] [] = []
map2 f (a:as) (b:bs) = (f a b):map2 f as bs
```

```
Main> take 20 dveNaNtuMinusPlusJedna
[4,8,16,32,64,128,256,512,1024,2048,4096,8192,16384,32768,65536,131072,26
2144,524288,1048576,2097152]
```

čo by urobilo: `[a+b | a<-dveNaNtuMinusJedna, b<-dveNaNtuPlusJedna] ???`
Skúsme: `take 10 ([(a,b) | a<-dveNaNtuMinusJedna, b<-dveNaNtuPlusJedna])`

Dvojice prirodzených čísel

Ako dostaneme nekonečný zoznam dvojíc prirodzených čísel

dvojice = [(i,j) | i<-[0..], j<-[0..]]

Main> take 20 dvojice

[(0,0),(0,1),(0,2),(0,3),(0,4),(0,5),(0,6),(0,7),(0,8),(0,9),(0,10),(0,11),(0,12),(0,13),
(0,14),(0,15),(0,16),(0,17),(0,18),(0,19)]

diagonálne

dvojice' = [(i,s-i) | s<-[0..], i<-[0..s]]

Main> take 20 dvojice'

[(0,0),(0,1),(1,0),(0,2),(1,1),(2,0),(0,3),(1,2),(2,1),(3,0),(0,4),(1,3),(2,2),(3,1),(4,0),
(0,5),(1,4),(2,3),(3,2),(4,1)]

0	1	3	6
2	4	7	
5	8		
9			

ortogonálne

dvojice'' = foldr (++) []

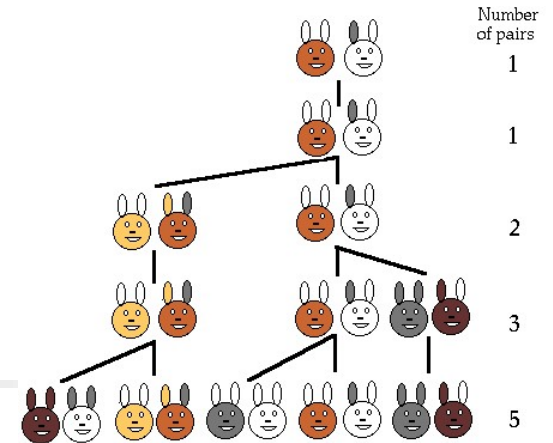
[[(i,j) | j<-[0..i]] ++ [(j,i) | j<-[0..i-1]] | i<-[0..]]

Main> take 20 dvojice''

[(0,0),(1,0),(1,1),(0,1),(2,0),(2,1),(2,2),(0,2),(1,2),(3,0),(3,1),(3,2),(3,3),(0,3),(1,3),
(2,3),(4,0),(4,1),(4,2),(4,3)]

0	3	7	
1	2	8	
4	5	6	
9			

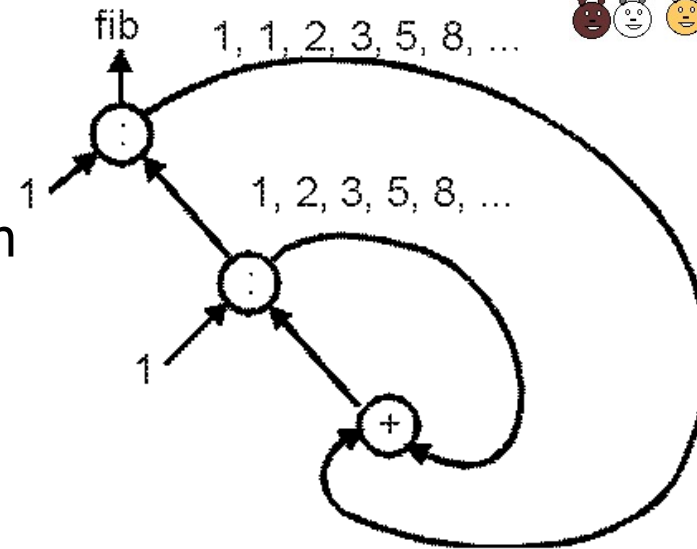
Fibonacciho zajace

fib 0 = 1

fib 1 = 1

fib (n+2) = fib (n+1) + fib n

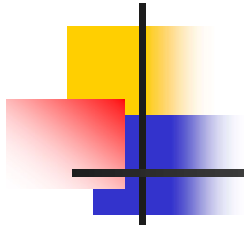

fib = 1 : 1 : [a+b | (a,b) <- zip fib (tail fib)]

fib = 1 : 1 : (map2 (+) fib (tail fib))

Main> take 7 fib
[1,1,2,3,5,8,13]

fibo@(_:tfib) = 1 : 1 : [a+b | (a,b) <- zip fibo tfib]

1	1	2	3	5	8	13	21	34	...
---	---	---	---	---	---	----	----	----	-----

1	2	3	5	8	13	21	34	55	...
---	---	---	---	---	----	----	----	----	-----

1+	1+	2+	3+	5+	8+	13+	21+	34+	...
1	2	3	5	8	3	21	34	55	

1	1	2	3	5	8	13	21	34	55	89	...
---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	-----

fib = 1 : 1 : [a+b | (a,b) <- zip fib (tail fib)]

Pascalov trojuholník

```
      1
     1 1
    1 2 1
   1 3 3 1
  1 4 6 4 1
```

```
pascal :: [[Int]]
pascal = [1] : [[x+y | (x,y) <- zip ([0]++r) (r++[0])] | r <- pascal]
```

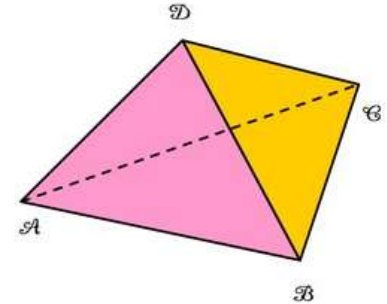
```
[ 0,1,3,3,1 ]
[ 1,3,3,1,0 ]
[ (0,1),(1,3),(3,3),(3,1),(1,0) ]
[ 1,4,6,4,1 ]
```

```
[0]++r
r++[0]
zip
+
```

Main> take 5 pascal

```
[[1],[1,1],[1,2,1],[1,3,3,1],[1,4,6,4,1]]
```

Pyramidové čísla

guličky daného počtu možno poskladať do pravidelného trojstenu - pyramidky:

$f(x)$ platí, ak existuje n , že $x = 1 + 3 + 6 + 10 + \dots + (1 + \dots + n)$

Príklad, $f(1)$, $f(4)$, $f(10)$, $f(20)$ platí, ale $f(5)$, $f(21)$, $f(34)$ neplatí.

Definujte nekonečný usporiadaný zoznam pyramida::[Int], ktorý obsahuje x , ak $f(x)$ platí, take 5 f = [1,4,10,20,35].

pyramidy n = sum [1..n]:pyramidy (n+1)

-- pyramidy 1 = [1,3,6,10,15,21,...]

pyramida = [sum (take i (pyramidy 1)) | i<-[1..]]

Lenivé prvočísla

(Eratostenovo sito)

```
primes          :: [Int]
primes          = sieve [ 2.. ]
sieve (p:x)      = p : sieve [ n | n<-x, n `mod` p > 0 ]
```

```
sieve [2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,...] =
2: sieve[3,5,7,9,11,13,15,17,19, ...] =
2:3:sieve[5,7,11,13,17,19, ...] =
2:3:5:sieve [7,11,13,17,19, ...] =
2:3:5:7:sieve [11,13,17,19, ...] =
2:3:5:7:11:sieve [13,17,19, ...] = ...
```

```
Main> take 10 primes
[2,3,5,7,11,13,17,19,23,29]
```

- [**2**,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20, ...]
[2,**3**,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20, ...]
[2,3,4,**5**,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20, ...]
[2,3,4,5,6,**7**,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20, ...]
[2,3,4,5,6,7,8,9,10,**11**,12,13,14,15,16,17,18,19,20, ...]
[2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,**13**,14,15,16,17,18,19,20, ...]

Hammingova postupnosť

(horská prémia)

Nech množina $M_{2,3,5}$ obsahuje 1 a s každým prvkom obsahuje jeho dvoj-, troj- a päťnásobok (v prémiovej úlohe aj sedemnásobok)

```
■ hamming    :: [Integer]
   hamming    = 1 : ( map (2*) hamming ||
                      map (3*) hamming ||
                      map (5*) hamming)
                      where (x:xs) || (y:ys)      -- klasický merge
                          | x==y  = x : (xs || ys)
                          | x<y   = x : (xs || (y:ys))
                          | y<x   = y : (ys || (x:xs))
```

Main> take 100 hamming

```
[1,2,3,4,5,6,8,9,10,12,15,16,18,20,24,25,27,30,32,36,40,45,48,50,54,60,64,72,75,
80,81,90,96,100,108,120,125,128,135,144,150,160,162,180,192,200,216,225,240,243,
250,256,270,288,300,320,324,360,375,384,400,405,432,450,480,486,500,512,540,576,
600,625,640,648,675,720,729,750,768,800,810,864,900,960,972,1000,1024,1080,1125,
1152,1200,1215,1250,1280,1296,1350,1440,1458,1500,1536]
```


Horská prémia

$$\begin{aligned}M_2 &= \{2^a\} \\M_{2,3} &= \{2^a \cdot 3^b\} \\M_{2,3,5} &= \{2^a \cdot 3^b \cdot 5^c\} \\M_{2,3,5,7} &= \{2^a \cdot 3^b \cdot 5^c \cdot 7^d\}\end{aligned}$$

■ kolko2 x je počet prvkov množiny $M_2 \leq x$

kolko2 0=0

kolko2 1=1

kolko2 x=1+kolko2 (x `div` 2)

■ kolko23 x je počet prvkov množiny $M_{2,3} \leq x$

■ kolko23 0=0

kolko23 x=kolko2 (x)+kolko23 (x `div` 3)

a sú to tie, ktoré v rozklade nemajú 3 (b=0) plus tie, čo majú 3 (b>0)

kolko235 x je počet prvkov množiny $M_{2,3,5} \leq x$

■ kolko235 0=0

kolko235 x=kolko23 (x)+kolko235 (x `div` 5)

a sú to tie, ktoré v rozklade nemajú 5 (c=0) plus tie, čo majú 5 (c>0)

■ kolko2357 x je počet prvkov množiny $M_{2,3,5,7} \leq x$

kolko2357 0=0

kolko2357 x=kolko235 (x)+kolko2357(x `div` 7)

a sú to tie, ktoré v prvočíselnom rozklade nemajú 7 plus tie, čo majú 7

t.j. buď d = 0 alebo d > 0

Horská prémia

$$M_{2,3,5,7} = \{2^a 3^b 5^c 7^d\}$$

Main> kolko2357 10	= 10
Main> kolko2357 100	= 46
Main> kolko2357 1000	= 141
Main> kolko2357 10000	= 338
Main> kolko2357 100000	= 694
Main> kolko2357 1000000	= 1273
Main> kolko2357 10000000	= 2155
Main> kolko2357 100000000	= 3427
Main> kolko2357 1000000000	= 5194
Main> kolko2357 10000000000	= 7575
Main> kolko2357 100000000000	= 10688
Main> kolko2357 1000000000000	= 19674
Main> kolko2357 10000000000000	= 42487
Main> kolko2357 100000000000000	= 80988
Main> kolko2357 1000000000000000	= 141124
Main> kolko2357 10000000000000000	= 118271

Horská prémia

- Main> hamming2357!!999
- 385875
- Main> hamming2357!!9999
- 63221760000
- Main> hamming2357!!99999
- 123093144973968750000

- Main> find 1000
- [(385874,999),(385875,1000)]
- Main> find 10000
- [(63221759999,9999),(63221760000,Main>
- Main> find 100000
- [(123093144973968749999,99999),(123093144973968750000,100000)]

Python sa snaží byť lenivý
Ale skutočná lenivosť príde
až Haskellom

Generátory

(coroutiny)

Generátor je procedúra/funkcia, ktorá má v istom bode prerušený (a odložený) zvyšok svojho výpočtu.

Generátor odovzdáva výsledky volajúcej procedúre pomocou príkazu `yield` hodnota.

Na obnovenie výpočtu (a pokračovanie v ňom) generátora slúži funkcia `next(gener)`

```
def gen(n):                                # generátor generuje postupne čísla 0,1,2,...,n-1
    for i in range(n):                    # cyklus pre i z intervalu
        yield i                           # yield vždy preruší výpočet cyklu a urobí return i

print([x*x for x in gen(5)])               # for cyklus beží nad generátorom, [0,1,4,9,16]
print(sum(gen(5)))                         # agregátor sum nad generátorom 10
print(list(gen(5)))                        # list nad generátorom pozbiera jeho výsledky
g = gen(5)
print(next(g)), print(next(g)), print(next(g)), print(next(g)), print(next(g)), print(next(g))
0          1          2          3          4          Exception
```


Nekonečné generátory

```
def integers(n):  
    while True:  
        yield n  
        n += 1
```

generuje nekonečne veľa výsledkov tvaru
n, n+1, n+2, ...

```
print(list(integers(1)))  
print(min(integers(1)))  
[n*2 for n in integers(1)]
```

toto nemôže nikdy vytvoriť celý zoznam
hoc minimum je zrejmé, ani toto nedobehne
tu by už Haskell niečo dal, ale Python nie ...

```
def take(n,g):  
    for i in range(n):  
        yield next(g)
```

zober prvých n generovaných hodnôt gen. g
next(g) vyprovokuje výpočet ďalšej hodnoty g

```
print(list(take(10,integers(1))))
```

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10]

s nekonečnom sa dá
pracovať len lenivo

Eratosten

```
def sieve(d, sieved):  
    for x in sieved:  
        if (x % d != 0):  
            yield x
```

```
# osievací generátor  
# z generátora sieved prepúšťa len  
# hodnoty nedeliteľné d
```

```
def eratosten(ints):  
    while True:  
        first = next(ints)  
        yield first  
        ints = sieve(first, ints)
```

```
# eratostenovo sito (prvočísla :-)  
# zober generátor ints=integers(2)  
# prvé číslo predstavuje prvočíсло  
# toto sa reportuje výsledok eratosten  
# preosejeme čísla tak, že vyháďžeme  
# všetky deliteľné týmto prvočíslom  
# a pokračujeme v cykle
```

```
print(list(take(100,eratosten(integers(2)))))
```

```
[2, 3, 5, 7, 11, 13, 17, 19, 23, 29, 31, 37, 41, 43, 47, 53, 59, 61, 67, 71, 73, 79, 83, 89, 97, 101, 103, 107, 109, 113,  
127, 131, 137, 139, 149, 151, 157, 163, 167, 173, 179, 181, 191, 193, 197, 199, 211, 223, 227, 229, 233, 239, 241,  
251, 257, 263, 269, 271, 277, 281, 283, 293, 307, 311, 313, 317, 331, 337, 347, 349, 353, 359, 367, 373, 379, 383,  
389, 397, 401, 409, 419, 421, 431, 433, 439, 443, 449, 457, 461, 463, 467, 479, 487, 491, 499, 503, 509, 521, 523, 541]
```